

POTREBNI PRAVEDNI I UKLJUČIVI KRITERIJI ZA UPIS U SREDNJE ŠKOLE

Osvrt Mreže Cjeloživotno učenje za sve o novom prijedlogu pravilnika za upis u srednje škole

Prema novom prijedlogu Pravilnika o elementima i kriterijima za izbor kandidata za upis u I. razred srednje škole predlaže se ukidanje dodatnog boda za učenike sa zdravstvenim teškoćama te za učenike koji žive u otežanim uvjetima obrazovanja. Mreža Cjeloživotno učenje za sve, koja okuplja devet organizacija civilnog društva, jedan znanstveni institut i jednu javnu ustanovu, a koja se zalaže za pravičan i uključiv sustav odgoja i obrazovanja u Hrvatskoj, smatra da su predložene izmjene nepravedne te da nisu u skladu s ciljevima Vlade RH za osiguravanje jednakih mogućnosti u obrazovanju.

Prema važećem Pravilniku o elementima i kriterijima za izbor kandidata za upis u I. razred srednje škole (čl. 18., 19., 20., 21.) osigurava se pravo na jedan dodatni bod za kandidate iz tri različite skupine u nepovoljnom položaju: učenici sa zdravstvenim teškoćama; učenici koji žive u otežanim uvjetima obrazovanja uzrokovanim nepovoljnim ekonomskim, socijalnim te odgojnim čimbenicima; učenici pripadnici romske nacionalne manjine.

Prema ovom prijedlogu izmjena i dopuna Pravilnika **ukida se dodatni bod** za učenike sa zdravstvenim teškoćama i one koji žive u otežanim uvjetima obrazovanja (uzrokovanim nepovoljnim ekonomskim, socijalnim te odgojnim čimbenicima). Umjesto dodatnog boda, navedenim se skupinama daje prednost pri upisu u slučaju kada dva ili više kandidata imaju izjednačen broj bodova iz elemenata koji se boduju za upis. Pravo na jedan dodatni bod ostaje samo djeci bez roditelja ili odgovarajuće roditeljske skrbi te pripadnicima romske nacionalne manjine (koji imaju pravo na dva dodatna boda).

Članovi Mreže Cjeloživotno učenje za sve smatraju da ne postoji opravdan razlog zbog kojeg bi se promijenio navedeni kriterij i time dodatno otežao pristup željenim srednjim školama skupinama u nepovoljnom položaju. Prijedlog je posebno problematičan ako se uzme u obzir da Pravilnik i dalje osigurava do 4 dodatna boda za rezultate u natjecanjima iz znanja i sportskim natjecanjima, ili čak izravan upis.

Podsjećamo da je Vlada Republike Hrvatske u Nacionalnom planu oporavka zadala cilj „povećati kvalitetu nastave i ishode učenja učenika, posebice učenika iz nepovoljnog socioekonomskog statusa“ te identificirala problem nejednakosti u strukturi učeničke populacije kao izazov. Prema navedenom Nacionalnu planu (str. 858):

„Rezultati međunarodnog istraživanja PISA iz 2018. pokazala su da u Hrvatskoj učenici s boljim socioekonomskim položajem i roditeljima više razine obrazovanja u pravilu pohađaju gimnazijske programe i ostvaruju bolje rezultate u istraživanju. Isto tako, učenici slabijeg socioekonomskog položaja čine veliku većinu učenika četverogodišnjih i trogodišnjih škola u sustavu strukovnog obrazovanja i osposobljavanja.“

Jedan od ciljeva Nacionalnog plana je također postići „veću stopu sudjelovanja u gimnazijskim programima“.

Mreža Cjeloživotno učenje za sve smatra da je potrebno poduzeti mjere za stvaranje pravičnog i uključivog sustava odgoja i obrazovanja u Hrvatskoj te sprječavanje obrazovnih nejednakosti. Upravo je davanje dodatnih bodova i prednosti pri upisu jedan od načina postizanja toga cilja. Stoga predlažemo:

- da se ne ukine dodatni bod za učenike sa zdravstvenim teškoćama i one koji žive u otežanim uvjetima obrazovanja (prema člancima 18., 19. i 20. važećeg Pravilnika)
- da se uz dodatni bod daje prednost pri upisu svim skupinama u nepovoljnom položaju navedenim u Pravilniku (u člancima 18., 19., 20. i 21. važećeg Pravilnika).

Za dodatne informacije, molimo da kontaktirate koordinatora Mreže Cjeloživotno učenje za sve (Thomas Farnell, Institut za razvoj obrazovanja, tfarnell@iro.hr).

O Mreži Cjeloživotno učenje za sve

Koordinator Mreže Cjeloživotno učenje za sve je Institut za razvoj obrazovanja, a članovi Mreže su Akademija za politički razvoj, Forum za slobodu odgoja, Hrvatska udruga za ranu intervenciju u djetinjstvu, Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, Institut za razvoj obrazovanja, Nansen dijalog centar, Pučko otvoreno učilište Zagreb, Udruga gradova u Republici Hrvatskoj, Udruga roditelja Korak po korak i Udruga za razvoj visokoga školstva „Universitas“.

Mreža je financirana u sklopu projekta „Tematska mreža Cjeloživotno obrazovanje dostupno svima“, čiji je nositelj Institut za razvoj obrazovanja (Prilaz Gjure Deželića 30, 10000 Zagreb, +385 1 4555151, iro@iro.hr). Projekt je sufinanciran sredstvima Europske unije iz Europskog socijalnog fonda (85%) i sredstvima Državnog proračuna Republike Hrvatske (15%). Ukupna vrijednost projekta iznosi 3.542.852,64 kuna, a razdoblje provedbe projekta je od 29.10.2020. do 29.10.2023.

Sadržaj priopćenja isključiva je odgovornost Instituta za razvoj obrazovanja.